GAZETA KRAKOWSKA

Nro 93.

Z KRAKOWA DNIA 19 LISTOPADA 1817 Roku WE SZRODĘ

Do JP. Redaktora Gazety Krakowskiey!

Znany powszechnie Godny sposób myślenia WM. Pana Mości Redaktorze! przez który zachowuiesz pośpiech i ścisłość w oddawaniu przez Gazety to co Rodaka uczucia i sławę zaymuie, pochlebiam sobie, że i ninieysze pismo raczysz w Gazecie umieścić, iak następuie:

Wyczytawszy w Gazetach Warszawskich Nr. 89 wiadomość o śmierci Sławnego Tadeusza Kościuszki, tem więcey prócz żalu iako Prawy Polak czuię unoszących wzruszeń, że też Gazety tak oboiętnie, i w tak mało znaczącym sposobie przemówiły, iak gdyby o Osobie naymniey w Narodzie Naszym znaney i poważaney; mianowicie Gazeta Warszawska tak nieczule i ograniczenie otem powiedziała, że zawstydzać ią powinien w tey mierze umieszczony przez nią artykuł Gazety z Berlina; gdzie mimo wiadomych nam przyczyn do zamilczenia o Tym Nieśmiertelnym w chwale Mężu, przecież w większym duchu mówi oddaiąc Jemu sprawiedliwość i uczczenie przez nazwanie Go Sławnym, i przez uymuiące wyrażenie o Jego w oddaleniu od Wielkiego Swiata poświęcaniach się i uczuciach ludzkości. — Ona cóż szukać w zagranicznych pismach przekonań! kiedy sami niezawodnie to czuiemy, że Tadeusz Kościuszko z swoich wielkich talentów i przymiotów, równie iak z swoich Swietnych Czynów zaiął iuż w dzieiach Narodowych między Pierwszemi naśladowania Godnemi Bohatyrami dostoyne mieysce, a w sercach i pamięci nietylko Naszey, lecz i naypóźnieyszych Naszych Potomków panować zawsze będzie z prawem odbierania w hołdzie należney czci, miłości, i szacunku. — Dla tego mówię w imieniu wszystkich bez wyłączni Polaków, gdyż dowodnie iestem przekonanym, że na przestrzeni Ziemi Polskiey niema naybiednieyszey lepianki; gdzieby Imie i Czyny Tego Sławnego Męża, nie były znane i naydroższey cenione, gdzieby Go z nayczulszem uniesieniem nieuwielbiano i niebłogosławiono, i gdzieby odtąd zgonu Jego z pogrążaiącem w smutku rozrzewnieniem nieopłakiwano. — Wątpić przeto nie można, że "bez zachęcania iakie wspomnione Gazety zdaią się nawiasowo robić„ wszyscy Polacy z rzeczywistego uczucia i natchnie-

nia pośpieszą dopełnić ostatnią posługę przez Uroczyste pogrzebowe obrządki po śmierci Tego, którego stratą w gruncie serc swoich są przeniknieni. Lecz z własnego moiego uczucia należy mi wnosić: że niedosyć byłoby na tym prywatnym i doczesnym uczynku, zechcą pewno Polacy przez właściwe środki starać się, aby Im wolno było uwiecznić publicznie pamiątkę Ich hołdu dla Cnót Sławnego Kościuszki, który w każdym wielkość Duszy, umysłu i poświęcenia się, znamionuiącym zawodzie zasłużył na powszechny, szacunek, czego są dowodem ozdoby i nagrody w Ameryce Jemu nadane, takoż wielkomyślne, a dla serc naszych pamiętne postąpienie Pawła Pierwszego Cesarza Wszech Rossyy, który przez swoią Mądrość, Wspaniałość, i Sprawiedliwość uczcił Go iak nam wiadomo; niemniey dowodzą o powszechnym szacunku poźnieysze niektórych Panuiących, i wielu Znakomitych Mężów względem Niego zachowania się, przez co wszystko tem bardziey zasługuie u Polaków prócz szacunku na wdzięczność i miłość. — Niema potrzeby wyszczególniać tu dzieł Tego Bohatyra, bo te żywo i dostatecznie są Nam iako obecnym świadkom znane; Potomność zaś znaydzie ie w całey obszerności w Xięgach Dzieiów Naszych, i tem więcey nienależy zachęcać do publiczney dla Niego posługi, ani wskazywać iak ta ma bydź dopełnioną, bo każdy widzi świeży przykład po śmierci N. ś. p. Xcia Poniatowskiego, któremu ieżeli przez chęć własną czynią Polacy tyle wiekopomney ofiary; więc przynaymniey do podobney w sercach Ich mieć powinien niezaprzeczone prawo Szanowny Kościuszko, o czem poiedynczo niemal, każdy z Rodaków tem mocniey iest zapewnionym: że w ogóle wszyscy Polacy niezechcą sami na siebie w obliczu współczesnych i poźnych Pokoleń ściągać obwinienia za omieszkanie tey świętey i nader miłey dla serca Polaka powinności, i że nie będą ustawać w ciągłem tak okazywaniu Swiatu, iako i zostawianiu Następcom przykładu, że nie dla uprzedzenia, bądź widzimy się, lub wysokości rodu, ale iedynie dla talentów, zasług, i sławy wzniesionych do Szczytu Chwały Rodaków, zwykli czynić publiczne wynurzenia, albo wiekopomne pamiątki swoiey wdzięczności i szacunku.

W Mogile d. 13 Listopada 1817 r.

Franciszek Jaczewski.

Z Warszawy d. 11 Listopada.

Wypis z Rozkazów dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.

— Dnia 3 Listopada 1817. —

Za Naywyższym Rozkazem.

Otrzymuią żądane dymissyie dla słabości zdrowia.

W piechocie: Z pułku 1go strzelców pieszych, Kapitan Władysław Dzierżgowski, w stopniu Majora, z pozwoleniem noszenia munduru. Z pułku 3go liniiowego, Kapitanowie Piotr Koczanowski, Marcin Maiewski i Floryan Kąsinowski.

Dla interessow familiynych.

Z pułku 2go liniiowego, porucznik Woyciech Langowski, i podporucznik Jakób Osiecki.

W jeździe: Szef Sztabu dywizyi Ułanów, Maior Adam Sołtan, w stopniu podpułkownika, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 1go strzelców konnych, podporucznik Antoni Moszyński, i przy-

kommenderowany do tegoż pułku, podporucznik Kazimierz Podolecki.

W korpusie Artylleryi i Inżynierów: Z bateryi 1szey lekkiey konney, podporucznik Józef Byszewski, w stopniu porucznika, z pozwoleniem noszenia munduru.

Wykreślony zostaie z Kontrol.

W jeździe: Z pułku 3go Ułanów, porucznik Narbutt, zmarły w dniu 24 Października r. b.

— Dnia 4 Listopada 1817. —

Za Naywyższym Rozkazem.

Postępią na wyższe stopnie.

W korpusie Artylleryi i Inżynierów: Z kompanii 1szey lekkiey pieszey, porucznik Tomasz Turski, na Kapitana klassy 2giey, z przeznaczeniem do kompanii 4tey lekkiey pieszey. — Z kompanii 2giey pozycyyney pieszey, podporucznik Tomasz Polakiewicz na porucznika, z przeznaczeniem do kompanii 1szey lekkiey pieszey. — Z Dyrekcyi arsenału składowego w Warszawie, porucznik Józef Pruski, na kapitana klassy 2giey.

Przeniesieni zostaią.

Pod-dyrektor Artylleryi w twierdzy Zamościa, kapitan klassy 2giey Cichocki, do kompanii 2giey pozycyyney pieszey. — Z dyrekcyi Artylleryi, podporucznik Turlin, do dyrekcyi arsenału składowego w Warszawie.

Przechodzi na Reformę.

W piechocie: Z pułku 3go liniiowego, Major Albrecht.

Ma sobie danę dymissyią.

W piechocie: Z pułku 3go liniiowego, podporucznik Süsse.

Wykreślony zostaie z Kontrol za nałog piianstwa.

W piechocie: Przykommenderowany do pułku 1go liniiowego, Kapitan Swiniarski.

Otrzymuie żądaną dymissyią dla interessów familiynych.

W korpusie Artylleryi i Inżynierów: Dowodca bateryi 1szey lekkiey konney, Kapitan Benedykt Tykiel, z pozwoleniem noszenia munduru.

W przyszły Piątek, to iest d. 14 Listopada r. b. odbędzie się w kościele parafiialnym S. Krzyża, nabożeństwo żałobne za duszę sławney pamięci Tadeusza Kościuszki z stosowną okazałością. Obchód ten nastąpi ze składki, którą szanuiący iego pamiątkę natychmiast po odebraniu smutney o iego śmierci wiadomości złożyli w dowód czci, iaką pamiątka iego wzbudzać zawsze będzie w sercu każdego Polaka.

Z Moskwy d. 5 Października d. k.

NN. Cesarzowe przybyły tu d. 30 z. m.. D. 1 b. m. zrana o godzinie 11tey N. Cesarz Jmć, NN. Cesarzowe, W. X. Mikołay, W. Xżna Alexandra i Xiąże Pruski Wilhelm, poszli z pałacu do kościoła Wniebowzięcia P. Maryi w towarzystwie wielu urzędników. Jak tylko lud uyrzał N. Familiią, napełnił zaraz powietrze okrzykiem radosnego *Ura!* U drzwi kościoła, rządzący Metropoliią Moskiewską, Arcybiskup Augustyn, spotkał NN. Osoby i powitał stosowną mową. Po mszy N. Cesarz i NN. Cesarzowe udali się do drugich kościołów, oddaiąc w nich cześć relikwiiom i obrazom SS. zkąd potem powrócili do pałacu. Z okoliczności tak szczęśliwego dla Moskwy zdarzenia we wszystkich kościołach było całodzienne bicie we dzwony, a wieczorem miasto o-

święcono. N. Cesarz Jmć przed przyiazdem NN. Cesarzowych udał się na stacyią Czernaia graź i powitał przybywaiące NN. Podróżne. Dom pocztowy był tam rzęsiście oświecony, pokoie pięknie przyozdobione. W. X. Mikołay, W. X. Alexandra i Xiąże Pruski Wilhelm z orszakiem nocowali tam z 29 na 30.

D. 2 b. m. odbył się na Polu Dziewiczem wielki popis gwardyi pieszey i konney. Wspaniały ten widok ile dla tuteyszych mieszkańców był nowym, tyleż zachwycaiącym. N. Cesarz wyiechał z pałacu o godzinie 11 przed południem. Droga mnogim była napełniona ludem, który przeieżdżaiącego Monarchę witał okrzykami radosnego *Ura!* Na wspomnionem polu nowy naywspanialszy stawił się oku widok. Nieścignione okiem szeregi woysk naywybornieyszych, blask oręża, zręczność w obrotach, obecność nayukochańszego Monarchy, wielka liczba Jenerałów dziełami wsławionych, tłumy ciekawego ludu, który nietylko pole, ale dachy domów i parkany okrywał, był to widok zachwycać tylko mogący, lecz do opisania niepodobny. Na tey paradzie znaydowały się NN. Cesarzowe, również hucznemi okrzykami Ura! powitane od woysk, które potem przed NN. Paniami z muzyką przeciągały. D. 3 po paradzie zmiany straży na placu Kremlińskim, mieli szczęście bydź stawionemi przed NN. Cesarzowemi urzędnicy woyskowi, a na obiad zaproszeni zostali Senatorowie i Jenerałowie Porucznicy.

Z Peterzburga d. 12 Października d. k.

Towarzystwo Mineralogiczne Petersburskie.

Miłośnicy historyi przyrodzenia ożywieni nayczystszym patryotyzmem i gorliwością prawdziwą do nauk i postępu umieiętności mineralogiczney w całey rozległości tego obszernego Cesarstwa, zawiązali za pozwoleniem Rządu i pod iego opieką Towarzystwo, które nazwano Towarzystwem Mineralogicznem Petersburgskiem. To Towarzystwo ma za przedmiot Mineralogiią w nayobszernieyszem i ogólnem tego wyrazu znaczeniu. " Ziemia, są słowa członków nowo zawiązanego Towarzystwa, iey powietrzokrąg, wszystkie płody wewnętrzne i zewnętrzne przyrodzenia; wykład tych wszystkich materyy ułożonych w porządku systematycznym, nauka ich własności, szczególnych stosunków, skutków wzaiemnych, pożytków iuż znaiomych, i tych, iakie się na przyszłość odkryć mogą, rozbiór środków do doyścia do celu tego, zebranie i wzaiemne udzielanie odkryciów cudzoziemskich, i uwagi tyczące się tey nauki, są po doyrzałym namyśle, przedmiotem pracy i przedsięwzięcia naszego. Badania nasze w rozmaitych gałęziach nauki, do którey się przykładać postanawiamy, będą się stosować do rozmaitych części tego Cesarstwa, a przeto obrócone będą na pożytek oyczyzny. „

Towarzystwo Mineralogiczne Petersburgskie składa się z członków czynnych i honorowych, ma swego Prezesa, Dyrektora i Sekretarza.

Z Wiednia d. 11 Listopada.

Podług doniesień z Grätzu, d. 5 b. m. w wieczór dany tam był w redutowey sali stanów bal maskowy, który NN. Cesarstwo Jchmość, NN. Cesarzowicz Następca tronu i Arcy Xże Jan obecnością swoią zaszczycić raczyli. Gdy NN. Cesarstwo z swoim orszakiem wchodzili do sali, sta-

szło przed niemi w pół koła przeszło 90 par obywateli i obywatelek miasta Grätzu w narodowych swoich stroiach. Uprzywiliowany właściciel fabryki grzebieni Strassinger i iego żona trzymali w ręku przeznaczone od obywateli i obywatelek dla NN. Cesarstwa upominki, które NN. Cesarstwu z następuiącemi przemowami naypokorniey oddali:

Do Nayiaśnieyszego Cesarza:

" Nayiaśnieyszy Panie! Gdy wierne dzieci Kochanemu Oycu iakową czynią ofiarę, tedy dowody ich pracy nayprzyiemnieyszym są dla niego darem, i rzecz naymnieyszey wartości przyymuie łaskawie. Spodziewam się wraz z moiemi współziomkami, że W. C.K. Mość z eycowskiem ukontentowaniem przyymiesz ten upominek „

Upominek ten składał się z obitey czerwonym aksamitem skrzyneczki z próbkami i płodami tamteyszych fabryk i rękodzielni, na którey wierzchu znaydował się napis: " Oycu i Wzorowi cnot obywatelskich, Franciszkowi I. Cesarzowi Austryiackiemu, od obywateli Grätzu. „

Do Nayiaśnieyszey Cesarzowey.

" Nayiaśnieysza Pani! Jako Cesarzowa i Matka nasza znasz i umiesz cenić życie Obywatelek i Gospodeń. Obywatelki i Gospodenie Grätzu poważaią się ofiarować W. C. K. Mci naypokorniey upominek z prac domowego swoiego życia, który iest dowodem ich ku W. C. K. Mci miłości. „

Niebieskim aksamitem obita skrzyneczka zawierała wiązki lnu, surowey i bieloney przędzy, takichże nici i płótna, domowe tkaniny i roboty kobiece. Na wierzchu był napis: " Koronie cnot Niewieścich i Zaszczytowi Kobiet, Karolinie, Cesarzowey Austryiackiey, od Obywatelek Grätzu. „

W obu skrzyneczkach znaydowały się oprócz tego wiersze do NN. Cesarstwa. Gdy zgromadzeni tak obywatele i obywatelki parami przeciągnęli około NN. Cesarstwa, oddaiąc im naypokornieysze uszanowanie, które z zwykłą uprzeymością przyiąć raczyli, weszły do sali w ubiorach kraiowych chory wieśniaków, górników, &c. &c. które oddziałami przed NN. Cesarstwem stanęły. Odśpiewawszy pieśni na pochwałę NN. Cesarstwa i złożywszy im naypokorniey wieyskie podarunki, rozpoczęły przy wieyskiey muzyce taniec Styryyski z wszystkiemi figurami i zwrotami. NN. Cesarstwo przypatrywali się z upodobaniem tey zabawie, i dopiero po północy bal opuścili.

Podług naynowszych z Kadyxu doniesień J. Cesarzewicowska *Mość* Arcy Xiężna Leopoldyna, Małżonka Królewicza Następcy tronu Portugalskiego i Brazyliyskiego, dla ustania wiatru przez 3 dni zatrzymać się musiała w swey podróży do Rio-Janeiro na wyspie Maderze, gdzie przez cały ten czas mieszkańcy okazywali iey naywiększe oznaki radości, i dopiero d. 19 Września puściła się ztamtąd w dobrem zdrowiu w dalszą drogę.

Z Włoch d. 26 Października.

Gazeta Parmeńska pod d. 23 b. m. zawiera następuiący urzędowy artykuł: — " Z powodu zmyślonych i naymnieyszego podobieństwa do prawdy niemaiących przed nieiakim czasem w różnych zagranicznych gazetach ogłoszonych twierdzeń, w których nadużytem zostało Imie N. Arcy Xiężny, Xiężny Parmy, — twierdzeń,

które podług wszelkiego podobieństwa uszły baczności Rządów, w których te gazety wychodzą, — upoważnionemi zostaliśmy ogłosić urzędownie, że N. Xiężnie naszey nigdy przez myśl nie przeszło wydać iakowe oświadczenie, lub w swoiem Imieniu przed i po Kongressie Wiedeńskim sprzeciwiać się w autentycznem piśmie tak postanowieniom Kongressu, iako też zawartem przed i po Kongressie traktatom. „

Niedawno zawinął do Civitavecchia bryg Francuzki Neptun, pod Kapit: Tufet, który w 476 skrzyniach przywiozł do Rzymu część zabranych za rządów Napoleona Papiezkich archiwów.

Xże Rospigliosi przeznaczony iest do odebrania w Botzen Xiężniczki Saskiey, małżonki Xcia Następcy W. Xięstwa Toskańskiego, gdzie nastąpić ma oddanie iey przez Dwór Saski Dworowi Toskańskiemu.

Okręty przechodzące ze zbożem, warzywem, ryżem, winem i likierem przez porty Genueński i Onegliia zagranicę, wolne są z rozporządzenia Króla Sardyńskiego od przewozowey opłaty.

Oyciec S. pozwolił Cesarzowi Austryiackiemu i iego Katolickim Następcom mianować wszystkich biskupów i arcybiskupów w dawniey Weneckich i Raguzańskich, a teraz do Cesarstwa Austryiackiego wcielonych kraiach.

Urodziny Króla Hiszpańskiego Ferdynanda VII, obchodzone były d. 14 b. m. przez iego rodziców w Rzymie.

Z powodu zawartego z Francyią konkordatu zachodziła w tem trudność, że Kardynał Fesch arcybiskup Lyoński wzbraniał się odstąpić tego arcybiskupstwa; Król zaś iako bliskiego krewnego byłego Cesarza wygnał go z Francyi i kogo innego mianował arcybiskupem. Lubo w Rzymie utrzymuią teraz, iż Oyciec S. ma prawo dla dobra Kościoła oddalić nawet bez sądu i przekonania o winę biskupa; gdy iednak zastosowanie rzeczonego prawa do ninieyszego przypadku podlegało wielu trudnościom, ugodzono się zatem: że mianowany przez Króla arcybiskup mieć będzie tytuł *in partibus* i zarządzać będzie iako Jeneralny Wikaryiusz Kardynała Fesch arcybiskupstwem Lyońskiem. Bula w tey mierze iuż z Kancelaryi wychodzi.

Z Londynu d. 28 Października.

Z Brazylii nadeszły tu listy i gazety do 3 Sierpnia, z których powzięliśmy ważną wiadomość, iż rząd Portugalski posłał z Rio - Janeiro znayduiącem się w Montevideo swoim woyskom rozkaz, aby opuściły to miasto. Srodek ten iest bezwątpienia skutkiem przełożeń Mocarstw sprzymierzonych, i ustaną zapewne wkrótce zachodzące dotąd między Hiszpaniią i Portugaliią nieporozumienia.

Nakoniec ustał wschodni wiatr i przybyłe z Ameryki okręty zawinąć mogły do naszych portow. Do samego Liwerpoola było ich 200 przeznaczonych. Przywiozły one wiele Amerykańskich gazet i doniesień: nayńowsze zachodzą do 24 Września i zawieraią w treści: Królewsko - Hiszpański Jenerał Morillo przymuszony został opuścić wyspę S. Małgorzaty. Rokoszański Jenerał Bolivar osadził tę wyspę bez wystrzału. Brion ma na Oronoko 3 woienne szalupy, 9 brygów, 13 szonerów i 11 działowych łodzi. Jenerał Marino korzystał z nieprzytomności Morillo odzyskał nazad Cariaco i Carupano i o-

pasał Cumana. Guiana znayduie się w iego ręku. Z rzeki Plata ta tylko iest nayważn eysza nowina, że iedna Hiszpańska fregata prowadzi 6 przewozowych statków z woyskiem do Lima.

Ministeryialna gazeta Goniec zbiiaiąc rozsiane w Anglii wieści o woynie między Hiszpaniią i Portugaliią, dodaie: "Okazawszy niepodobieństwo woyny między Hiszpaniią i Portugaliią, należy tu ieszcze dodać, iż w żadney części Europy nie widać naymnieyszego podobieństwa do nieprzyiacielskich poruszeń. Cesarz Rossyyski nie myśli o powiększeniu, ale tylko o wewnętrznem ugruntowaniu państwa swoiego. — Cesarz Austryiacki po ukończeniu ostatniey woyny oświadczył naywyraźniey, iż troskliwie unikać chce tego wszystkiego, coby któremu bądź Mocarstwu dać mogło iakowe podeyrzenie. Było to niemałey wagi pytanie, w którego rozbior wchodzić nie chcemy, ale J. Cesarska Mość rozwiązał go z zaspokoieniem każdego Dworu. — Postępowanie, iakie Król Pruski przedsięwziąć musiał i przedsięwziął, tycze się iedynie utwierdzenia iego potęgi i posiadłości, które odzyskał lub na nowo nabył. — Z pomiędzy wszystkich Europeyskich Monarchow położenie Króla Francuzkiego iest bezwątpienia nayprzykrzeysze i nayniebezpiecznieysze, i śmiało powiedzieć można, iż woyna z któremkolwiek bądź Mocarstwem wchodzić nie może do planów tego Monarchy. — W. Brytaniia nakoniec, iakiż mieć może powód do przerwania spokoyności, do którey przywrócenia tyle przyłożyła się swoim orężem, skarbami, mądrością, wspaniałością i nieinteressownością? Pokóy iest iey hasłem i iedyną nagrodą, którey od wszystkich ludów za swoie natężenia oczekuie w wzroście w każdym z osobna i wszystkich razem poloru, dobrego mienia i powszechney szczęśliwości. „

Doniesienia o woynie w wschodniey Indyi są nader przesadzone; zaszły tam tylko utarczki z Pindaressami i niektóre zakłócenia z kraiowemi Xiążętami. Naczelnicy Maratów nie zechcą się zapewne wdawać w nową woynę z Kompaniią naszą.

Dla naszych aptekarzów i chirurgów wprowadzono tu dotąd z Francyi przeszło 6000 piiawek.

Z Paryża d. 31 *Października.*

Król wydał następuiące rozporządzenie: " Gdy nasz Kuzyn, Xże Talleyrand, wyraził nam swoie życzenie, iż część swey maiętności wynieść chce na majorat, ażeby ugruntował swoie parowstwo, i gdy na następcę iego przeznaczyliśmy w d. 15 Grudnia 1815 iego brata, Hr. Archambaud Józefa Talleyrand; chcąc zatem rzeczonemu Hrabiemu dać dowód naszey przychylności, rozkazuiemy i rozporządzamy, ażeby odtąd zaraz przybrał i nosił tytuł Xcia Talleyranda. „

Gdy Xże Angouleme w obieździe portów Francuzkich przybył do Amiens, pytał się zaraz o tamteyszego Deputowanego do izby prawodawczey. Lecz nie było go. Żałuię bardzo, rzekł Xże, że go niema w domu; poważamy go nadzwyczay, ponieważ iest do Króla bardzo przywiązany. — A do prawności, odezwał się Prefekt. Czyliż to nie iedno? odpowie szypko Xże.

D. 28 b. m. założył Król uroczyście węgielny kamień na podstawę pod posąg Henryka IV. Przy wyieździe Króla z rodziną swoią z pałacu i powrocie słyszeć się dały z dział wystrzały. Na mowę

Prefekta Sekwany P. Chabrol z tey okoliczności mianą, odpowiedział Król: " Pierwszy pomnik Przodkowi moiemu wystawili pozostała po nim wdowa i syn w kilka lat po iego śmierci: drugi wystawia mu we dwa wieki późniey miłość iego rodziny. Jako Król winszuię sobie tego szczęścia, cieszę się iako potomek, a pysznię się iako Francuz. „ Do Hrabiego Marbé Marbois, prezesa wydziału zbieraiącego na ten pomnik składki, rzekł Król: Dziękuię WPanu i wszystkim za przyłożenie się do wystawienia tego pomnika. „

Z Marsylii donoszą pod d. 18 b. m. że nowy Dey Algierski zszedł już, takim samym sposobem z tronu na który niedawno wszedł, iak iego poprzednik, to iest przez uduszenie. Wiadomość ta potrzebuie iednak potwierdzenia.

Na morzu środziemnem pokazał się teraz nowy gatunek rozboyniczych okrętow. Korsarze południowey Ameryki przebiegaią to morze i ieden z nich zabrał już 8 Hiszpańskich okrętow. Szanuią iednak banderę Austryiacką.

Cesarz Marokański przysłał naszemu Królowi dwoch młodych lwow w podarunku.

Przez zmnieyszenie siły morskiey oszczędzono w rocznych wydatkach do 1,200,000 fr. a wydatkach na Jnwalidow zamyślaią oprocz tego 500,000 fr. oszczędzić.

Ustanowiona z PP. Reynouard, Auger, Amaury Duval, Campenon i Berton kommissyia podać ma Ministrowi spraw wewnętrznych sposoby, iakby zapobiedz zagrożonemu we Francyi upadkowi sztuki drammatyczney.

Z Frankfortu d. 3 Listopada.

Dziś rozpoczęły tu się znowu posiedzenia Seymu związku Niemieckiego, Hr. Buol-Schauenstein, Ces. Austryiacki poseł zagaił ie stosowną mową.

W Kreuznach z własnego natchnienia połączyły się przed 31 Października oba Protestanckie kościoły w ieden.

Jako osobliwość przywieść tu można, iż w naszem mieście dwoie ludzi dożyło drugiego stoletniego obchodu reformy Lutra; kobieta maiąca blisko 110 lat, która pamięta, iak z matką swoią przed 100 lat znaydowała się na nabożeństwie z tego powodu w kościele S. Piotra i żyd maiący 105 lat.

Od brzegów Menu d. 1 Listopada.

Zwłoki Jenerała Kościuszki zostały d. 18 Października czarno ubrane na katafalku złotu wielkiemi srebrnemi lichtarzami obstawionem, w Soloturnie na widok publiczny wystawione, a nazaiutrz o godzinie 10 z rana uroczyście w grobie kościoła Jezuickiego złożone. Do kościoła towarzyszyli im chłopcy sieroty, kapucyni, Franciszkanie, Kanonicy, wiele członków rządowych, władze mieyscowe i mnostwo obywateli. Złożone one są w cynowey trunnie w grobie i będą zapewne do Polski przewiezione.

Pogłoska o połączeniu razem w Szwaycaryi instytutów w Hofwil (Fellenberga) i w Jefferton (Pestalozzego) nabiera coraz większey pewności.

W Frankforcie doszło szczęśliwie połączenie obu protestanckich Kościołów w ieden, i w d. 31 Października przy obchodzie 3ciey stoletniey pamiątki reformy Lutra, oba wyznania razem przyymowały S. Komunią. — W tymże mieście odbywaią się teraz obiory do nowego ciała prawodawczego.

W okolicach Renu, Menu i Nekary zawczesne mrozy zniszczyły nadzieie obfitego zbioru wina. W Austryi i graniczących Węgrzech miało nadzwyczay obficie obrodzić.„

DODATEK DO N^ro 93. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 LISTOPADA 1817 Roku W SZRODĘ.

Z Moskwy d. 7 Października d. k.

Dnia 4 b. m. szlachta, urzędnicy i znakomitsi mieszkańcy tey stolicy, mieli szczęście bydź stawieni przed N. Cesarzem i N. Rodziną Cesarską. Urzędników władz różnych przedstawiali Xiążę Jasupow i Hrabia Tormasow woienny Jenerał-Gubernator, szlachtę Gubernii Moskiewskiey, Jenerał piechoty Obolianinow.

Dnia 5 b. m. N. Cesarzowa Maryia, odwiedziła tuteyszy dom sierot. Na weyściu do kaplicy domu powitana została mową przez Protoiereia Hilariona. D. 6 N. Pani odwiedzała tuteysze Instytuta Katarzyny i Alexandra i szpital ubogich chorych.

Kupcy Moskiewscy okazali nowy dowod wdzięczności swey dla zasłużonych woiowników. Kiedy gwardyia przychodziła do Moskwy, kupcy starali się, iak można naylepiey przyiąć i uczęstować każdy iey oddział, dnia zaś 6 t. m. iako w rocznicę pamiętney bitwy pod Lipskiem, dali wielki obiad w domu szlacheckich zgromadzeń dla Jenerałów, Sztabs i Ober-Officerow. Obchód ten obecnością swóią zaszczycić raczył Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość z Wielkim Xiążęciem Mikołaiem i Xiążęciem Pruskim Wilhelmem, w towarzystwie Jenerałów i Jenerał-Adjutantów. U pierwszego stołu siedział N. Cesarz, W. X. Mikołay i Xiążę Wilhelm, wszyscy Jenerałowie gwardyi, głowa miasta Moskwy i 40 znakomitszych kupców. U dalszych stołów, Jenerałowie, officerowie i kupcy, wszystkich 380 osób. Liczna muzyka grała; odezwały się trąby i kotły; w pośrod ich odgłosu powstali goście i spełnili zdrowie ukochanego Monarchy. Potem N. Pan raczył wypić zdrowie Zwycięzców pod Lipskiem, i wszystkim powinszował tey tak radośney rocznicy. Cesarz raczył także wypić zdrowie Kupców Moskiewskich. Wiekopomny ten dzień oznaczony ieszcze został łaskami N. Pana dla wielu woyskowych.

W. X. Jmć Michał d. 14 Września o godzinie 9tey wieczerem, przybył do pierwszey osady woyska Duńskich Kozaków, Kazańską zwaney, w którey nocował, a nazaiutrz wyiechał do Nowo-Czerkaska. W każdey osadzie, (które tam stanicami

---

Prostuie się omyłka, iż Nabożeństwo w Kościele S. Piotra obchodzące Rocznicę założenia Towarzystwa Dobroczynności nie 7go ale 8go Grudnia odprawione będzie.

zowią) sędziwi starcy i atamani osady, chleb i sól przeieżdzaiącemu ofiarowali: w każdey powiewały chorągwie osady, i szeregi dzielnych Dońców stawały na powitanie Gościa. W Nowo-Czerkasku przywitał d. 16 W. Xięcia, Ataman Woyskowy Hrabia Płatów, dnia 17 wyprawiono tamże festyny dla W. Xięcia, który d. 18 w dalszą puścił się drogę do Rostowa; Hrabia Płatow towarzyszył mu do Azowa.

Z Londynu d. 31 Października.

Królowa odłożyła podróż swoią do Bath do 4 Listopada. Xiężna Koburgska ciągle ieszcze w brzemiennym swoim stanie iest zdrowa. Od dwoch dni nie przyymuie iednak żadnych odwiedzin.

Sąd kryminalny w Derby miał 35 zbrodniarzów stanu do rozsądzenia, z których 4 na śmierć skazał, 12 uwolnił, reszta 19 sami przyznali się do winy i odwołali się do łaski Królewskiey.

Gazeta Goniec ogłosiła następuiącą okrętową wiadomość, że szyper okrętu Seeflover dowiedział się od okrętu z Brixham, że Bonaparte na wyspie S. Heleny umarł. Rzeczona gazeta niewierzy tey wiadomości, ponieważ gdy okręt Lyra, który d. 18 Sierpnia z wyspy S. Heleny odpłynął, Bonaparte zostawał w dobrem zdrowiu.

Sławny Adm. St. Vincent lubo w podeszłym wieku, zabiera się do przedsięwzięcia podróży do Neapolu.

Lord Castlereagh poiechał do Dowru. Mówią, iż Dower, względem którego od 40 lat ułożony iest plan, na port woienny urządzony zostanie.

Nowe nasze Suweryny złote będą na nowo przebite, ponieważ wewnętrzna ich wartość przechodzi nominalną.

Wschodnio-indyyskie gazety zawieraią doniesienia o zaszłych potyczkach między woyskiem Angielskiem i woyskiem tamteyszych niespokoynych Xiążąt.

Amerykańska eskadra pod Komoderem Chauncey przybyła z Tunis do Gibraltaru.

Ponawia się znowu pogłoska, że woysko sprzymierzone we Francyi zmnieyszone zostanie.

Rozmaite wiadomości.

Wassingtońska gazeta *Nazional-Advocat* pod d. 12 Września zawiera niektóre ważne uwagi względem handlu Rossyyskiego i stosunków Ziednoczonych Stanów północney Ameryki z tem Mocarstwem. " Ameryka, mówi, pragnie teraz otworzyć bezpośredni związek z Rossyyskiemi portami na czarnem morzu. Od czasu iak Rossyia pozakładała handlowe miasta nad brzegami tego morza i porty iego ulepszyła, handel iey wcale inny wziął kierunek. Przed tem morze Baltyckie przynosiło wszystkie zagraniczne towary, których to obszerne państwo potrzebuie, a wywoziło iego płody; lecz zwolna obrócił się handel do południowych okolic, z których przybywaiące towary rozwożone są spławnemi rzekami aż do środka państwa. Odessa, założona między Dnieprem i Dniestrem, stała się ważnym bardzo portem, z którego od r. 1808 nieodpływa żadnego roku mniey iak 1000 obcych okrętów z bogatym ładunkiem. Porty Nikoleff i Cherson podnoszą się także szypko. W tych miastach znayduią się zawsze zapasy zboża, konopi, łoiu, płócien i skór, i my możemy łatwiey dostać z tych portów towarów, które dotąd pobieramy z wschodniey Indyi, zawożąc w ich zamian towary, które Rossyia od dawnego czasu od nas pobiera, iako to: bawełnę, kawę, cukier, farbowne drzewa, Indigo, kokcze-

nilę, pieprz, i t. d. Mamy ieszcze tę korzyść, że towary nasze mogą tam przez 18 miesięcy bez żadney opłaty na składach leżeć.

Podług Bostońskiey gazety pod d. 14 Września, liczba przybyłych z Francyi do północney Ameryki officerów Francuzkich wynosi dotąd do 18,000, pomiędzy któremi znayduie się 27 jenerałów i wielkich urzędników byłego państwa Francuzkiego. Przeszło 3000 rzeczonych officerów przyięło służbę u Niepodległych południowey Ameryki, i im poniekąd przypisać należy korzyści, które Niepodlegli nad Hiszpańsko-Królewskiem woyskiem odnoszą. Reszta znayduie się w północney Ameryce, i staraią się częścią o umieszczenie w naszem woysku, częścią żyią za swoie pieniądze iako spokoyni obywatele.

" Fryderyka Wielkiego nazwaćby można Jakóbinem (wyraża gazeta Weimarska) bo napisał to, czegoby teraz zapewne żaden cenzor drukować nie pozwolił. " " Słowa iego: " Niema czucia, któreby się mniey od naszego iestestwa oddzielić dozwoliło, nad czucie wolności. Zacząwszy od naypolerownieyszego człowieka aż do surowego Barbaryyczyka wszyscy zarówno są niem przeniknionemi; bo rodząc się bez więzów, chcemy także żyć wolnemi. Duch ten niepodległości i wyniosłego o sobie rozumienia utworzył wielu na świecie wielkich mężów. Nigdy tyraniia nie iest nieznośnieyszą, iak kiedy tyran przybiera maskę niewinności, i samowolności nadaie pozór prawności. " W innem mieyscu wyraził: " Przyznaię, iż wiele potrzeba rozumu, odwagi i zręczności stać się podobnym do Tezeusza, Cyrusa, Romulusa i Mahometa; ale nie wiem czyli ich cnotliwemi nazwać można. Walecznemi i obrzydłemi są zarówno rozbóynicy drogowi, iak bohaterowie; z tą tylko różnicą, że zdobywca iest wielkim rozbóynikiem, a tamten małym: zdobywca nagradzany bywa za swoie gwałty laurami i pochwałami, a rozbóynik stryczkiem. "

Podług pism publicznych wielu Francuzkich wychodniów prosiło Królewicza Następcy tronu Szwedzkiego o pozwolenie osiądzenia w Chrystianinie w Norwegii; lecz odmówił.

Gwiazdopatrznia Lucyiana Bonapartego w kraiu Papiezkim, iest co do narzędziów naypierwszą w Europie; posiada on między innemi teleskop, przez który Herschel nayważnieysze swoie postrzeżenia czynił, który iemu za 2000 f. szt. ustąpił.

Dnia 17 i 18 Listopada 1817.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
Pszenicy	31	—	28	—	26	—	24	—
— Żyto	24	—	23	—	22	—	21	—
— Jęczmienia	22	—	20	15	19	—	17	—
— Owsa	12	—	11	15	11	10	11	—
— Jagieł	42	—	40	—	38	—	36	—
— Grochu	25	—	24	—	23	—	22	—
— Rzepaku	28	—	27	—	26	—	24	—

Bieg Pieniędzy w Wiedniu d. 12 Listopada.

Czer. Zł. Hollenderski Szeinami Zł. r.
Czer. Zł. Cesarski.
Moneta konwencyyna za 100 . Zlr. 297 $\frac{1}{8}$

W Krakowie d. 17 Listopada.

Czer. Zł. Holl: moneta Courant Złp. 19 gr. 6.
— detto Cesarski . . — — 18 — 24.
Fryd. Pruskie . . . — . . 33 — 18
Luidor . . . . — . 36 — —
2oto frankowy . . . . . — . 31 — 10
Szeiny Wiedeńskie za 100 — . 293 — —
Złoty ryński Szeinami . — . 1 — 11

DONIESIENIA.

W przyszłą Niedzielę, to iest dnia 23 Listopada podpisany z okazyi Obchodu blisko następuiącey Rocznicy założenia Towarzystwa Dobroczynności, i na korzyść zupełną funduszu Ubogich, pod Opieką tegóż Towarzystwa będących, da w sposobie nayokazalszym Bal z Tańcami w Sali Knotza. — Wniyście kosztuie Złp: cztery. Osoby dobroczynne większą daiące ilość, na żądanie osobno kwitowanemi będą. Wydział Dochodów Towarzystwa zatrudni się nayściśleyszą Kontrolą co do zasiłku dla funduszu Ubogich ztąd spodziewanego. — Spodziewa się podpisany, iż gdy wszelką korzyść z balu tego Instytutowi poświęcił, który teraz dla pomnażaiącey się z przyczyny Zimy liczby Ubogich tak ogromnemi obarczony iest kosztami, iż P. S. Publiczność przez liczne przybycie do zamiaru tego otrzymania przyczynić się raczy.

Michał Kwiatkowski, Członek Tow. Dobr.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, podaie do wiadomości, iż gdy licytacyia publiczna Dzierżawy Propinacyi Skarbowey w wsi Grzegorzkach Attynencyi Dóbr Kameralnych M. Krakowa Dąbie w d. 4 b. m. dla braku Konkurrentów skutku nie otrzymała, przeto powtornie w dniu 25 b. m. w Biórze Wydziału od godziny 10 z rana podobnaż licytacyia tentowaną będzie. Czas trwania tey Dzierżawy oznacza się na 18 miesięcy to iest: od 1go Grudnia r. b. do ostatniego Maia 1819 r. Cena pierwszego wywołania wynosi złp. 400 rocznie, w którey 10tą część czyli złp. 40 każdy przystępuiący do licytacyi zaopatrzyć się zechce. O innych warunkach w Biórze wyżey nadmienionem wiadomość udzieloną zostanie. W Krakowie d. 12 Listopada 1817 r.

Linowski S. P.

Gadomski S. W.

Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu, podaie do Publiczney wiadomości, że w dniu 5tym Grudnia b. r. o godzinie 9tey ranney odbywać się będzie w Biorach Wydziału licytacyia sprzedarzy Domu, Szpitalnego S. Mikołaia z przybyłym Ogrodkiem na Wesoły pod L. 241 położonego, a to na szkodę Pana Stanisława Dudzicz, który Realność tę w dniu 4tym Października r. b. zalicytowaną odstąpił. Cena fiskalna Realności teyże, i Warunki sprzedarzy są już wiadome, i o takowych w każdym czasie w Biorach Wydziału dowiedzieć się można.

W Krakowie dnia 16 Listopada 1817.

Grodzicki. —

Darowski, S. *W.*

Główna Dyrekcyia Górnicza. Z mocy Reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 29 Października r. b. Nro $\frac{19}{283}$ z Października 17 wydanego, działając; czyni wiadomo wszystkim chęć kupna Bydła rogatego maiącym, iż w dniu 9tym Grudnia r. b. w Mieście Kielcach w Kancellaryi Wóyta Gminy Kieleckiey o godzinie 10 ranney odbywać się będzie publiczna Licytacyia przed Delegowanym Członkiem, z Główney Dyrekcyi Górniczey i Wóytem Gminy Kieleckiey na sprzedaż 1) Krów sztuk 60. — 2) Buchaiów szt. 9. — 3) Wołów szt. 1. — 4) Ciołków szt. 24 — 5) Jałówek szt. 39. — przez głosne wywołanie praetium fisci, z detaxacyi przez Znawców ustanowionego, a naywięcey daiącemu po uskutecznioney zapłacie każda sztuka oddaną zostanie. — W Kielcach d. 10 Listopada 1817.

Ullmann D. jen.

Tomaszewski Sek. jen.

Dnia 21 Miesiąca Listopada 1817 r. o godzinie 9 ranney w Krakowie przy ulicy Grodzkiey w Domu pod L. 204 sprzedane będą przez publiczną Licytacyią za gotową zapłatę różne sprzęty gospodarskie. Życzący sobie nabyć takowych sprzętów, zechcą się w oznaczonem mieyscu i czasie znaydować się. — W Krakowie d. 13 Listop: 1817

Jan Nep. Franki Kom.

Dnia 24 Mca Listopada 1817 o godzinie 9 ranney w Krakowie przy ulicy Rozrywey pod L. 614 sprzedane będą przez publiczną licytacyią za gotową wypłatę dwa kotły duże, i rurki cynowe do ciągnienia świec. Życzący sobie nabyć takowych Effektów zechcą się w oznaczonym mieyscu i czasie znaydować. W Krakowie d. 13 Listop. 1817.

Jan Nepomocen Franki Komornik. W. M. K.